

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน มีการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่ม ระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน กันยายน 2557 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติทางคลินิกของกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่านทั้งหมด ผู้บริหารโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานศัลยกรรมออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่านจำนวน 1 คน หัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกชาย จำนวน 1 คน และหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกหญิง จำนวน 1 คน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกชาย จำนวน 5 คน และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกหญิง จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แนวคำถาม 2 ชุด คือ แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มของพยาบาลวิชาชีพ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวคิดของสถาบันทางการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (NHMRC) โดยผู้ศึกษาได้นำแนวคำถามในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคล แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มของพยาบาลวิชาชีพ มาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ในส่วนของความชัดเจนของคำถาม ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมของการจัดลำดับคำถามในการสัมภาษณ์ พร้อมแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เก็บข้อมูลโดยผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์ และดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการศึกษา

การนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นการเผยแพร่แนวปฏิบัติ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพ (Quality assurance) เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการนำแนวปฏิบัติมาใช้ในโรงพยาบาล ซึ่งคณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกแนวปฏิบัติ เมื่อมีการจัดทำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์แล้วมีการใช้วิธีการเผยแพร่นโยบายที่เกี่ยวข้องและรายละเอียดของแนวปฏิบัติทางคลินิกไปสู่ผู้ปฏิบัติโดยผ่านหัวหน้ากลุ่มงานออร์โธปิดิกส์และหัวหน้าตึก ซึ่งมีวิธีการหลายแบบ ได้แก่ การประชุมชี้แจงในตอนเช้าและให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนเซ็นรับทราบ การแจ้งให้ทราบในการประชุมของทีมสาขาวิชาชีพจัดทำคู่มือและแฟ้มแนวปฏิบัติทางคลินิก รวมทั้งมีฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ให้สืบค้นได้ และจากการบอกต่อกันของผู้ปฏิบัติเอง ปัญหาในขั้นนี้พบว่า แนวปฏิบัติทางคลินิกที่ใช้เฉพาะกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์เข้าใจยาก และระบบการจัดเก็บแนวปฏิบัติทางคลินิกที่ใช้เฉพาะกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ไม่ดี มีการจัดเก็บกระจัดกระจาย และหาได้ยาก ไม่มีการจัดเรียงลำดับก่อนหลัง ไม่มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บแนวปฏิบัติทางคลินิกให้เป็นระเบียบและคัดแยกแนวปฏิบัติเก่าๆ ออกไป ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในขั้นนี้จึงมีดังนี้ จัดทำแนวปฏิบัติให้ง่ายต่อการอ่าน และเข้าใจ มีการนิยามศัพท์ไว้กรณีเป็นศัพท์เฉพาะ และปรับระบบการจัดเก็บแนวปฏิบัติทางคลินิกที่ใช้เฉพาะกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โดยเอกสารที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางคลินิกควรอยู่ในที่ที่ค้นหาง่าย มีหน้าสารบัญสวดต่อการสืบค้นเนื้อหาสั้นๆ อ่านเข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำมาใช้

ขั้นการดำเนินการการใช้แนวปฏิบัติ มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารทางโรงพยาบาล ทีมนำและแพทย์ประจำกลุ่มงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผล มีการมอบหมายให้หัวหน้าหอผู้ป่วยและทีมพัฒนาคุณภาพประจำหอผู้ป่วยเป็นผู้นำแนวปฏิบัติไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกการทำงานของทีมสหวิชาชีพออร์โธปิดิกส์ มีการประชุมมอบหมายงานให้ทีมนำในแต่ละหอผู้ป่วยดำเนินการนำแนวปฏิบัติไปใช้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของกลุ่มการพยาบาล มีการบูรณาการแนวปฏิบัติทางออร์โธปิดิกส์เข้ากับแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยอื่นๆ เพื่อให้การดูแลรักษาผู้ป่วยมีคุณภาพมากขึ้น มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางคลินิกก่อนการนำมาใช้ มีการกระตุ้นเตือนให้ผู้ปฏิบัติทุกคนนำแนวปฏิบัติทางคลินิกมาใช้ มีการมอบหมายให้หัวหน้าหอผู้ป่วยและผู้ตรวจการพยาบาลเป็นผู้กำกับติดตามนิเทศการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก และนำผลที่ได้รายงานให้กับฝ่ายการพยาบาล มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางคลินิก และมีการประเมินผลการนำแนวปฏิบัติไปใช้และปรับปรุงแนวปฏิบัติให้เหมาะสมหรือพิจารณาแนวปฏิบัติทาง

คลินิกอื่นๆ มาเพิ่มเติมเพื่อให้การดูแลผู้ป่วยมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาที่พบในขั้นนี้คือ ความไม่สม่ำเสมอในการกำกับติดตามการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ แรงจูงใจไม่เพียงพอทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ละเลยที่จะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกเพราะภาระงานมาก พยาบาลใหม่ยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติทางคลินิกที่นำมาใช้ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติน้อยและผู้ป่วยและครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิก ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในขั้นนี้มีดังนี้ มีการทบทวนความรู้เกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกบ่อยๆ การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกต่อผู้ปฏิบัติ สร้างแรงจูงใจต่อการนำแนวปฏิบัติไปใช้โดยต้องให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจต่อการปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยด้วยทรัพยากรที่มีจำกัด ผู้ปฏิบัติต้องรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติมากขึ้น การดึงศักยภาพของครอบครัวผู้ป่วยมาช่วยในการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเสริมอัตรากำลังใจให้เหมาะสมกับภาระงาน

ขั้นการประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติ มีการประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยกำหนดตามบริบทของข้อมูลที่แท้จริง มีการประเมินผลเฉพาะแนวปฏิบัติทางคลินิกที่เป็นนโยบายของโรงพยาบาล หรือฝ่ายการพยาบาลและแนวปฏิบัติทางคลินิกที่กลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ให้ความสำคัญ ประเมินผลโดยทีมที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในแต่ละเรื่อง โดยประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด และอภิปรายผลออกมาเป็นสถิติตัวเลขหรือแสดงการเปรียบเทียบในรูปแบบของกราฟ มีการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ทางสุขภาพของผู้ป่วย และมีการประเมินผลการรายงานการปฏิบัติที่มีการปรับปรุงการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ ปัญหาที่พบในขั้นนี้คือ ความไม่ต่อเนื่องในการประเมินผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก การแจ้งผลการประเมินล่าช้า ไม่ชัดเจน และความไม่ครอบคลุมในการประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในทุกด้าน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในขั้นนี้มีดังนี้ มีการประเมินผลด้านผลลัพธ์สุขภาพในเชิงเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เพื่อให้มองเห็นความชัดเจนของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง มีการประเมินถี่ขึ้น เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ผู้รับผิดชอบตระหนักถึงผลของการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน ยังไม่สามารถปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของ NHMRC ครบถ้วนในทุกขั้นตอน และมีปัญหาในการนำไปใช้ในแต่ละขั้นตอน จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายการพยาบาล

1. การจัดตั้งทีมผู้นำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ควรเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและมีความเชี่ยวชาญในแนวปฏิบัติทางคลินิกนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันต่อผู้ปฏิบัติได้ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ควรมีการวางแผนล่วงหน้าในการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก และปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่วางไว้

3. ควรมีการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติมีการนำแนวปฏิบัติไปใช้ในงานบริการพยาบาลมากขึ้น ด้วยการให้รางวัล หรือชมเชย และให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ให้เพียงพอกับความต้องการของการใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์

1. ควรจัดทำเอกสาร คู่มือการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกที่มีภาษาที่ง่ายต่อการอ่าน และทำความเข้าใจ มีการอธิบายเพิ่มเติมกรณีเป็นคำศัพท์เฉพาะ

2. ควรปรับปรุงระบบการจัดเก็บแนวปฏิบัติภายในหอผู้ป่วยให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บแนวปฏิบัติทางคลินิกให้เป็นระเบียบและคัดแยกแนวปฏิบัติ และจัดเก็บแนวปฏิบัติไว้ในที่ที่สามารถหยิบใช้ได้ง่าย หรือเก็บไว้ในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาได้ง่ายและป้องกันการสูญหายของข้อมูล

3. ควรจัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอเพื่อสนับสนุนให้มีการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ในการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางคลินิก และติดตามนิเทศการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่อย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาโดยผู้ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญในแนวปฏิบัติเฉพาะออร์โธปิดิกส์

5. สร้างแรงจูงใจต่อผู้ปฏิบัติ กระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้แนวปฏิบัติในทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกถูกต้อง ตรงความจริงมากที่สุด

6. ผู้รับผิดชอบในแต่ละเรื่องของแนวปฏิบัติ ควรมีการวางแผนการปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผล โดยวางแผนระยะเวลาให้ชัดเจน และปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่วางไว้

7. ควรมีการทบทวนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอื่นๆ ร่วมกับแนวปฏิบัติที่ทางฝ่ายการพยาบาลและกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ให้มากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในแนวปฏิบัติที่ให้ความสำคัญน้อยกว่า แต่ยังใช้ในการปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วย

8. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น มีการจัดเก็บข้อมูลแนวปฏิบัติทางคลินิกลงในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อสะดวกต่อการสืบค้น สะดวกต่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลน่าน ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ ดังนั้นจึงควรนำแนวทางการศึกษานี้ไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์การใช้แนวปฏิบัติในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ของโรงพยาบาลในระดับตติยภูมิอื่นๆ เพื่อให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้ตามประเด็น

2. ควรมีการศึกษาดูตามและประเมินผลการเผยแพร่แนวปฏิบัติว่ามีจำนวนการใช้มากขึ้นเพียงใด มีการประเมินความเข้าใจแนวปฏิบัติว่าผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจมากขึ้นเพียงใดหลังการเผยแพร่ และมีการประเมินผลค่าใช้จ่ายในทุกขั้นตอนของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ในกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์และหน่วยงานอื่นๆ ในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องด้วยการใช้การวิจัยเชิงปริมาณและ/หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นประโยชน์ในการบริหารงานในโรงพยาบาล